

17780
NSVL Kõrgema Hariduse Ministeerium.

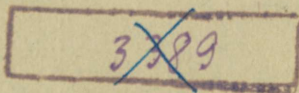

Ühiskonnateaduste õpetamise osakond.

Poliitilise ökonoomia programm

kõrgematele tehnilistele, pedagoogilistele, põllumajanduslikele
ja kunstiteaduslikele õppeasutistele ja riiklikele ülikoolidele.

(140 tundi).

TARTUS, 1948.

ARH

✓

2

29906

A-17780

ARHIIVKOGU

SISSEJUHATUS.

I teema. Poliitilise ökonomia aine.

1. Materiaalsete hüviste tootmine — inimühiskonna alus. Tootlikud jõud ja tootmissuhted. Klassid ja klassivõitlus. Tootmisviis. Viis põhilist tootmissuhete tüüpi. Ühe tootmisviisi revolutsiooniline asendumine teisega.

Poliitiline ökonomia on teadus ühiskondlik-tootmissuhete, s. t. inimeste majanduslike suhete arenemisest. Ta selgitab seadusi, mis juhivad nii isikliku kui ka tootliku tarbimise esemete tootmist ja jaotamist inimühiskonnas selle mitmesugustel arenemisastmetel.

Poliitiline ökonomia ühiskondliku tootmise madalamatest astmetest kõrgematele astmetele arenemise majandusliku põhjendusena. Sotsialism kui kõrgeim ning progressiivsem ühiskondliku tootmise vorm võrreldes kõigi eelnenud vormidega.

2. Poliitiline ökonomia on ajalooline teadus. Poliitilise ökonomia klassiline ja parteiline iseloom. Marksistliku poliitilise ökonomia arendamine Lenini ja Stalini poolt. Poliitiline ökonomia on marksistlik-leninliku teooria tähtsaim koostisosa. Lenini ja Stalini poolt arendatud Marx'i majandusteadusliku teooria lahutamatu seos bolševistliku partei praktikaga. Leninlik-stalinliku poliitilise ökonomia tähtsus kommunistliku ühiskonna ülesehitamisel.

3. Poliitilise ökonomia antimarksistlike määratluste kriitika.

I J A G U.

II teema. Ürgkogukondlik kord.

1. Teaduslike teadmiste allikad ürgühiskonna kohta.
2. Töö osa ahvi inimeseks kujunemise protsessis. Inimühiskonna tekkimine. Kaks staadiumi ürgühiskonna arenemises, — metsikus ja barbaarsus. Ürginimeste elatusvahendite hankimise viisid.

3. Ürgühiskonna tootmissuhted, nende sõltuvus tööriistade arenemisest. Ühine töö ja tootmisvahendite ühiskondlik omand. Loomulik tööjaotus. Eksisteerimisvahendite kollektiivne hankimine ja võrdsustav jaotamine. Sugukondlik kord. Patriarhaalne sugukond ja selle asendumine patriarhaalsega. Ürgkogukondliku korra ajalooline piiratus. Ürgkogukondliku korra põhiline erinevus sotsialismist ja kommunismist.

4. Ürgkogukondliku korra laostumine ja hukkumine. Tööriistade arenemine ja tootlike jõudude kasvamine. Ühiskondliku tööjaotuse ja vahetuse tekkimine. Esimene suur ühiskondlik tööjaotus. Teine suur ühiskondlik tööjaotus. Lisaproducti ilmumine. Eraomandi ja ühiskondliku ebavõrdsuse tekkimine. Klasside ja inimese ekspluateerimise tekkimine inimese poolt. Külakogukond ja patriarhaalne perekond.

5. Ürgkogukondlike suhete igandid järgnevates ühiskondlik-majanduslikes formatsioonides. Ürgühiskonda käsitlevate kodanlike õpetuste kriitika. Vanade germaanlaste majandusliku korra ajaloo võltsimine fašistide poolt.

II J A G U.

III teema. Orjanduslik kord.

1. Orjandusliku tootmisviisi tekkimine. Patriarhaalne orjus. Käsitöö, põllunduse ja karjanduse arenemine. Käsitöö eraldumine põllundusest, vahetuse arenemine. Varandusliku ebavõrdsuse

kasv. Orjapidajate klassi kujunemine. Orjandusliku formatsiooni tekkimine. Orjanduslik riik.

2. Orjandusliku ühiskonna tootmissuhete alus — orjapidaja omand tootmisvahendite, samuti ka orja suhtes. Orjatöö avalik sunniiseloos. Orjade olukord tootmises ja ühiskonnas. Orjade saamise allikad. Orjandusliku tootmisviisi eelised võrreldes ürgkogukondliku tootmisviisiga. Tootlike jõudude arenemine orjanduslikus ühiskonnas. Ergasteeriumid. Käsitöö tehnika. Suurte orjanduslike latifundiumide kujunemine ja väiketalupeogade laostumine. Orjatöö äärmiselt madal tootlikkus. Naturaalmajanduse valitsemine. Kaubatootmise tekkimine. Vahetuse arenemise ajaloolised astmed. Raha ilmumine. Kolmas suur ühiskondlik tööjaotus. Kaubandus- ja liigkasukapitali osatähtsus. Lõhe vaimse ja füüsilise töö vahel. Kultuuri arenemine orjanduslikus ühiskonnas.

3. Orjandusliku korra laostumine ja hukkumine. Orjandusliku tootmisviisi ajalooline koht. Selle tootmisviisi vastuolud. Tootlike jõudude arenemise kitsad piirid orjuse tingimuses. Orja huvipuudus töö suhtes. Väiketootjate laostumine ja selle mõju orjandusliku tootmisviisi langusele. Orjade juurdevoolu katkemine. Orjusel baseeruva suurtootmise langus. Kolonaadi kujunemine. Ekspluateeritavate klassivõitlus ekspluateerijate vastu. Stalin orjade revolutsiooni tähtsusest orjandusliku korra hukkumisel. Orjandusliku tootmisviisi langus ja orjandusliku ekspluateerimisvormi asendumine feodaalse ekspluateerimisega.

4. Orjandusliku korra ajastu majanduslikud vaated.

5. Orjuse igandid kapitalismi tingimuses. Fašistide reaktsiooniline katse elustada orjanduslikku korda «uue korra» nime all Euroopas.

III J A G U.

IV teema. Feodaalne kord.

1. Feodalismi tekkimine Lääne-Euroopas.

2. Feodaalse tootmisviisi põhjooned. Feodaalse ühiskonna tootmissuhete alus — feodaali omand tootmisvahendite suhtes ja mittetäielik omand sunnismaise talupoja suhtes. Naturaalmajanduse valitsemine. Ilmalike ja vaimulike feodaalide suurmaaomand. Feodaalide klassi ierarhiline struktuur. Feodaalne ekspluateerimine ja selle vormid. Feodaalne maarent — teorent,

naturaalrent ja raharent. Sunnismaiste talupoegade olukord. Feodaalse tootmisviisi eelised orjandusliku tootmisviisi suhtes.

Tootlike jõudude arenemine feodaalses ühiskonnas. Käsitöö eraldumine põllundusest ja küla eraldumine linnast. Keskaegne linn. Käsitöölise tsunftid. Võitlus meistrite ja sellide vahel. Kaupmeeste gildid. Linnade võitlus feodaalide vastu sõltumatu saavutamiseks.

Feodalismi poliitiline kord. Riigivõimu detsentraliseerumine. Absoluutsete monarhiate kujunemine. Feodalismi ajastu sõjad.

3. Feodalismi iseärasused Venemaal.

4. Feodaalse korra laostumine ja hukkumine. Feodaalse tootmisviisi ajalooline koht. Kaubasuhete arenemine feodalismi rüppes. Lihtsa kaubatootmise põhijooned.

Kauba ja kaupa loova töö üldine mõiste. Töö kui väärtuse alus. Kaubanduse laienemine ja kaubalis-rahaliste suhete kasv. Kaubalis-rahaliste suhete mõju feodaal pärisorjuslikesse suhetesse. Kapitalistliku tootmise tekkimine feodalismi rüppes. Tsunftikorra laostumine ja diferentseerumine käsitöölise hulgas. Naturaalrendi vormide muutumine rahavormiks. Sunnismaiste talupoegkonna diferentseerumine. Talupoegade röövimine liigkasukapitali poolt. Feodaalse ekspluateerimise tugevnenemine. Valitseva klassi parasitismi kasv. Sunnismaiste talupoegade ülestõusud Prantsusmaal, Inglismaal, Saksamaal ja Venemaal. Stalin sunnismaiste talupoegade revolutsioonide osast feodaalse korra likvideerimisel. Feodaalse ekspluateerimisvormi asendumine kapitalistlikuga.

5. Feodalismi ajastu majanduslikud vaated.

6. Pärisorjuse igandid praegusaegses kapitalismis. Fašistide reaktsioonilised katsed pärisorjuse korra elustamiseks praegusaegses Euroopas.

IV J A G U.

KAPITALISTLIK KORD

V teema. Kapitalistliku tootmisviisi ettevalmistamine.

1. Kaubatootmise kasv. Suured geograafilised avastised XV sajandi lõpus ja XVI sajandi algul. Maailmakaubanduse ja maailmaturu tekkimine. Suurtootmisele siirdumise paratamatus. Kapitalismi tekkimine. Kaubanduskapitali osa kapitalistliku tootmise arenemises.

Lihtne kapitalistlik kooperatsioon. Kooperatsiooni majanduslikud eelised. Kooperatsioon kui uus tootlik jõud.

Manufaktuur. Manufaktuuri kaks põhivormi. Manufaktuurne tööjaotus ja töötötlikkuse tõus. Tööriistade spetsialiseerumine manufaktuuris. Manufaktuur ja tsunftid. Kapitalistlik kodutöö — manufaktuuri lisand. Tööjaotus manufaktuuris ja ühiskonnas. Manufaktuurid Venemaal. Manufaktuuri ajalooline osa. Manufaktuuri mõju töölistele. Eelduste loomine üleminekuks suur-masintööstusele.

4. Kapitali esialgne akumulatsioon. Kapitali esialgse akumulatsiooni olemus. Vägivalla osa kapitalismi tekkimises. Talupoegade vägivaldne maatustamine. Maade haaramine suurmaamane poolt. Proletariaadi kujunemine. Verised seadused varatute vastu. Kapitalistliku töödistsipliini loomine.

5. Siseturu kujunemine kapitalile.

6. Kapitalistlike farmerite ja tööstuskapitalistide tekkimine. Suurte rikkuste kujunemine Inglismaal ja Prantsusmaal. Kaubandussõdade, koloniaalsüsteemi, riigilaenude, maksude ja proteksionismi osa kapitalismi tekkimisel. Riigi osa kapitali esialgse akumulatsioonis.

7. Kapitalismi esialgse akumulatsiooni iseärasused revolutsioonielisel Venemaal.

VI teema. Kaubatootmine.

1. Kapitalism kui kaubatootmise arenenuim vorm. Kaup — kapitalistliku majanduse ökonoomiline rakuke.

Kauba tarbimis- ja vahetusväärtus. Väärtus. Kaubas kehas- tunud töö kaksikiseloorm; konkreetne ja abstraktne töö. Kaubatootmise põhiline vastuolu. Individuaalsed töökulud ja ühiskondlikult tarvilik tööaeg. Kauba väärtuse suurus. Liht- ja liit- töö.

2. Väärtus ja vahetusväärtus. Väärtuse vormide arenemine kui vahetuse arenemise ajaloolise protsessi väljendus.

3. Turg ja konkurents. Tootmise anarhia. Kaubafetišim. Väärtuse seaduse osa kapitalistliku tootmisviisi arenemises. Väärtuse seaduse stiihiline iseloorm tootmisvahendite eraomandi tingimuses.

4. Kodanlike väärtuse teooriate kriitika.

VII teema. Raha.

1. Raha olemus ja lühike ajalugu.
2. Raha funktsioonid. Väärtuse mõõt. Hindade mõõtkava. Ringimisvahend. Münt. Ringimiseks tarviliku raha hulk. Akumulatsioonivahend. Maksevahend. Maaümaraha.
3. Rahasüsteemid. Kuld ja paberraha. Paberraha ringimise seadused. Inflatsioon, selle mõju rahvamajandusesse ja kodanliku ühiskonna mitmesuguste klasside olukorrasse.
4. Kodanlike rahateooriate kriitika.

VIII teema. Kapital ja lisaväärtus.

1. Raha muutumine kapitaliks. Lihtne kaubaringimine ja kapitali üldine valem. Tööjõud kui kaup. Tööjõu kui kauba väärtus ja tarbimisväärtus. Tööjõu väärtus ja töölise poolt loodud väärtus. Tööprotsess kapitalismi ajal ja selle iseärasused. Lisaväärtuse tootmine. Tarvilik ja lisa-aeg. Lisatöö ja lisaväärtus.

2. Kapitali olemus. Kodanlike kapitali määratluste kriitika. Püsiv ja muutuv kapital. Tarvilik ja lisatöö-aeg. Lisaväärtuse norm kui ekspluateerimise astme väljendus.

3. Kaks ekspluateerimise astme tõstmise viisi; absoluutne ja relatiivne lisaväärtus. Eriline lisaväärtus ja selle osa kapitalismi arenemises. Kapitalismi kolm arenemisstaadiumi tööstuses. Lisaväärtus — kapitalismi arenemise spetsiifiline seadus.

4. Masinad ja suurtööstus. Tööstuslik pööre Inglismaal. Masinate kapitalistliku rakendamise vastuolud. Masinate abil toimuva tootmise mõju tööliklassi olukorrale. Masinate kapitalistliku rakendamise piirid. Kapitalismi põhivastuolu. Suurmasintööstuse levimine Euroopas ja USA-s. Tööstuslik pööre Venemaal. Stalin kapitalistliku industrialiseerimise meetodi iseärasustest.

5. Õpetus lisaväärtusest — marksistliku poliitilise ökonomia nurgakivi.

IX teema. Tööpalk ja tööpäev.

1. Tööpalk kui tööjõu väärtuse ja hinna muundunud vorm. Rahvuslikud erinevused tööpalgas ja nende põhjused. Tööpalga vormid. Taylorism ja fordism. Kvalifitseeritud tööliste töötasu. Tööpalga praegusaegsed vormid. Nominaalne ja reaalne tööpalk.

Tööpalga langemise tendents kapitalistlikus korras. Tööpalga praegusaegne tase kapitalistlikes maades.

2. Tööpäev ja selle piirid. Tööpäeva pikendamise seadus kapitalismi tekkimise perioodil. Proletariaadi võitlus tööpäeva lühendamise eest. Tööpäeva kestvus praegusaegsetes kapitalistlikes maades. Naiste ja laste töö. Tootmise kapitalistlik ratsionaliseerimine ja tööintensiivsuse kasv.

3. Ametiühingute osa proletariaadi klassivõitluses. Töölisorganisatsioonide purustamine fašistide poolt. Lenin ja Stalin tööliklassi majanduslikust ja poliitilisest võitlusest.

X teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine.

1. Tootmine ja taastootmine. Lihtne ja laiendatud taastootmine. Kapitalistlike suhete taastootmine. Kapitali akumulatsiooni olemus.

2. Kapitali orgaaniline struktuur ja selle kasv. Suurtootmise eelised väiketootmisega võrreldes. Kapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine.

3. Kapitali akumulatsioon ja töötute tööstusliku reservarmee kujunemine. Kapitalistlik rahvastiku seadus. Suhtelise ülerahvastuse kolm vormi kapitalismi tingimuses. Töötuse kasv kapitalistlikel maadel ja selle muutumine krooniliseks tööpuuduseks üldise kriisi ajastul. Malthuse rahvastikuteooria ja praegusaegse maltusianismi teooria kriitika.

4. Tööliklassi absoluutne ja relatiivne vaesumine kapitalistlikes maades. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Kapitalistliku akumulatsiooni ajalooline tendents. Revisjonismi kriitika proletariaadi vaesumise küsimustes.

XI teema. Kapitali ringkäik ja käive.

1. Tööstusliku kapitali ringkäik ja selle kolm staadiumi. Kapitali kolm vormi. Tööstuslik kapital kui kapitali kolme vormi ühtsus. Ringimise puhaskulud ja nende katmise allikas. Täiendavad kulud: transport, säilitamine, pakkimine jne.; nende iseloom ja katmise allikas. Ringimiskulude kasv ühes kapitalismi arenemisega.

2. Kapitali käive. Käibeage ja selle koostisosad. Tootmisaeg ja ringimisaeg. Tootmisaeg ja tööperiood. Lisaväärtuse aastanorm. Põhi- ja käibekapital. Põhikapitali kasv ühes kapitalismi arenemisega. Põhikapitali füüsiline ja moraalne kulumine.

XII teema. Kasum ja tootmishind.

1. Tootmiskulud ja kasum. Kasum kui lisaväärtuse muundunud vorm. Tung kasumi järele — kapitalismi arenemise peamine stiimul. Kasuminormi määravad tegurid. Püsiva kapitali kokkuhoid töölisklassi töötingimuste halvendamise arvel.

2. Kapitali orgaanilise struktuuri erinevused üksikutes tootmisharudes ja kasuminormi erinevused. Kapitali siirdumine ühest tootmisharust teise ja keskmise kasuminormi kujunemine. Kasumi muutumine keskmiseks kasumiks ja väärtuse muutumine tootmishinnaks. Väärtuse tootmishinnaks muutumise ajalooline tee. Tootmishind kui väärtuse muundunud vorm. Marx'i õpetus keskmisest kasuminormist ja selle tähtsus proletariaadi klassivõitluses. Kodanlike kasumiteooriate, Böhm-Bawerk'i, Sombart'i ja teiste kriitika.

3. Kapitali orgaanilise struktuuri kasv ja kasuminormi langemise tendents. Vastutoimivad tegurid. Kasuminormi langemise tendentsi seadus ja kapitalismi vastuolude teravnemine.

XIII teema. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum.

1. Kaubanduskapital kui tööstuskapitali ajalooline eelkäija.

2. Kaubanduskapital kapitalismi tingimustes kui tööstuskapitali eraldunud osa. Kaubanduskasum kui lisaväärtuse osa. Kaubanduskapitali osavõtt kasuminormi võrdsustamisest. Kaubanduses töötavate tööliste ja teenistujate ekspluateerimine. Väiketootjate ekspluateerimine kaubanduskapitali poolt kapitalismi tingimustes.

3. Kapitalistliku kaubanduse vorm. Hulgi- ja jaekaubandus, — universaalsed magasinid, hulgaliste kaupluste süsteem jne. Kaubabörsid. Tarbijate ja varustus-turustus kooperatsioonid kapitalismi tingimustes. Ringimiskulud.

4. Väliskaubandus. Kaubandusbilanss. Vabakaubanduse süsteem ja protektsionism.

XIV teema. Laenukapital ja krediit.

1. Liigkasukapital kapitalismieelsetes formatsioonides. Pankade tekkimine.

2. Laenukapital kui tööstuskapitali eraldunud osa. Laenuprotsent kui üks lisaväärtuse vorm. Kasumi jagunemine

protsendiks ja ettevõtja tuluks. Kapital kui omand ja kapital kui funktsioon. Laenukapital ja kapitalismi tootmissuhete fetišiseerimine. Protsendi tase. Protsendi taseme langemise tendents.

3. Kommerts- ja pangakrediit. Pangad ja nende operatsioonid. Pangakasum. Pangatüübid.

4. Krediitraha. Pangatäht ja selle tekkimine. Pangatähtede emissiooni süsteemid. Mittevahetatavad pangatähed.

5. Maksebilanss. Vekslikurss. Kullapunktid. Krediitraha muutumine paberrahaks. Praegusaegse raharingimine. Sõjajärgsed valuutalepped.

6. Aktsiaseltsid ja aktsiakapital. Aktsiad ja obligatsioonid. Aktsiakurss. Asutaja-kasum. Fiktiivne kapital. Väärtpaberite emissioon. Fondibörs. Kapitali demokratiseerumise teooriate kriitika.

7. Krediidi osa kapitalistliku tootmise ja kapitalismi vastuolude teravnemises. Kodanlike krediidi-teooriate kriitika. Fašistliku «protsendiorjuse» demagoogia paljastamine.

XV teema. Maarent ja kapitalismi arenemine põllumajanduses.

1. Kapitalistlik maarent ja selle erinevus kapitalismieelsetest rendivormidest. Rent ja rendimaks.

2. Lenin kahest monopolide tüübist kapitalistlikus põllumajanduses ja kahest rendivormist. I diferentsiaalrent — rent viljakuse ja rent asukoha järele. II diferentsiaalrent. Niinimetatud kaha-neva maaviljakuse seaduse kriitika. Põllumajanduse intensiivistumine ja diferentsiaallendi kasv.

3. Monopolistlik eraomand maa suhtes ja absoluutne rent. Absoluutse rendi allikad. Maahind kui kapitaliseeritud rent ja selle kasv vastavalt kapitalismi arenemisele. Rent väiketalupoja majandis.

4. Rent ja kapitalismi arenemine põllumajanduses. Suurtootmise eelised võrreldes väiketootmisega. Väiketootjate väljatõrjumine ja laostamine. Põllumajandusliku tootmise eraldumine maaomandist. Eraomand maa suhtes kui tootlike jõudude arenemise pidurdamise põhjus põllumajanduses. Põllumajanduse mahaäävumus tööstusest. Linna ja küla vahelise vastandlikkuse süvenemine ja teravnemine kapitalistlikus korras. Talumajandite diferentseerumine kapitalistlikes maades. Talurahva ekspluateerimine koloniaalmaades. Klassivõitlus külas. Talurahva põhimassi muutumine töölikklassi liitlaseks revolutsioonis. Väiketalumajapidamise «püsivuse teooria» kriitika.

5. Maarent ja maa natsionaliseerimine. Lenin kahest kapitalismi arenemise teest põllumajanduses — preislik ja ameerikalik. Lenin ja Stalin maa natsionaliseerimisest. Agraarreformid demokraatlikes maades pärast Teist Maailmasõda.

XVI teema. Kapitalistlik taastootmine ja majanduskriisid.

1. Individuaalse ja ühiskondliku kapitali taastootmine. Realseerimise probleem. Realiseerimise tingimused lihtsa ja laiendatud taastootmise puhul. Marx'i taastootmise skeemid. Kapitalistliku taastootmise vastuolud. Rahvatulu ja selle jaotamine kapitalismi tingimuses. Taastootmine sõjamajanduse tingimustes.

Marx'i taastootmise teooria arendamine Lenini poolt.

2. Kapitalistlikud liigtootmise kriisid. Kriiside võimalikkus ja paratamatus. Kapitalismi põhiline vastuolu kriiside põhjusena. Kapitalistliku taastootmise tsükliline iseloom. Kriiside perioodilise materiaalne-tehniline alus. Agraarkriisid. Kriiside tähtsus kapitalismi arenemises.

3. Kodanlike kriisi-teooriate ja praegusaegsete kapitalismi kriisidetu arenemise teooriate kriitika. Kapitalistliku majanduse planeerimise teooriate kriitika.

V J A G U.

KAPITALISMI ARENEMISE MONOPOLISTLIK STAADIUM. KAPITALISTLIKU TOOTMISVIISI LANGUS.

XVII teema. Imperialismi viis põhitunnust.

1. Kapitalismi tootlike jõudude kasv XIX sajandi viimases kolmandikus. Üleminek imperialismile. Imperialism kui kapitalismi põhiomaduste arenemine ja otsene jätk. Lenini teose «Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium» ajalooline tähtsus.

2. Kapitalismi arenemise monopolistliku staadiumi põhitunnused. Tootmise konsentratsioon ja monopolid. Monopolistlikud ühingud ja nende vormid. Monopolide arenemise iseärasused tähtsaimates kapitalistlikes maades. Monopolistlik kapital Venemaal. Monopol ja konkurents. «Organiseeritud kapitalismi» teooria kriitika. Monopoolsed hinnad ja väärtuse seadus.

3. Pangakapitali konsentratsioon ja tsentralisatsioon tootmise konsentratsiooni alusel. Pankade uus osa. Finantskapital ja

finantsoligarhia. Finantsoligarhia ja imperialistlikkude riikide valitsuste kokkukasvamine. Poliitilise reaktsiooni tugevnemine. Fašism kui finantskapitali kõigi reaktsioonilisemate rühmade valitsemine vorm.

4. Kapitali väljavedu kui monopolistliku kapitalismi iseloomulik joon. Võitlus kõige kasulikamate kauba müügiturgude ja kapitali rakendamise sfääride pärast. Suurriikide vaheliste vastuolude teravnemine kui kapitali väljaveo tulemus. Kapitali väljavedu pärast Teist Maailmasõda ja selle kasutamine surve avaldamiseks sõltuvatele maadele reaktsiooniliste elementide tugevdamise suunas.

5. Maailma majanduslik jaotamine rahvusvaheliste monopolide vahel. Võitlus müügiturgude ja tooraine-allikate pärast.

6. Maailma territoriaalne jaotamine. Võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Kolooniade osa ja nende jaotus enne Esimest Maailmasõda 1914—1918. a. Maailma ümberjaotamine pärast Esimest Maailmasõda.

Kapitalismi üldkriis.

XVIII teema. Imperialismi ajalooline koht.

1. Imperialismi ajalooline koht. Imperialism kui monopolistlik, roiskuv ja surev kapitalism. Lenini kriitika Kautzky ja Hilferdingi oportunistlike imperialismiteooriate üle. Oportunismi majanduslikud juured tööliikumises. Kapitalismi parasitism ja roiskumine imperialismistaadiumis. Selle protsessi ebaühtlus. Tehniline progress imperialistliku poliitika teenistuses. Aatomienergia kasutamine sõjalisteks eesmärkideks USA-s.

2. Monopolide ike ja tööliklassi vaesumise järsk tugevnemine imperialismiperioodis. Väiketootjate ekspluateerimine monopolistliku kapitali poolt. Kapitalismi vastuolude äärmiste piirideni viimine imperialismi poolt. Imperialism — sotsialismi eelõhtu.

3. Kapitalismi majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse seadus imperialismiajastul. Lenini ja Stalini teooria sotsialismi võidu võimalikkusest ühel maal.

4. Kapitalistlike vastuolude teravnemine imperialismiepohhil ja kapitalismi üldkriisi küpsemine. Kapitalismi üldkriisi olemus. Kapitalistliku maailmamajanduse süsteemi esimene kriis ja Esimene Maailmasõda. Sotsialismi võit NSV Liidus. Kapitalismi üldkriisi etapid.

5. Kapitalismi üldkriisi iseärasused. Kapitalism lakkas olemast ainsaks maailmamajanduse süsteemiks. Sotsialistliku

majandussüsteemi kiire kasv. Tööstuslike käitiste krooniline alakoormus ja krooniline tööpuudus kapitalismi maades. Kriiside sagenemine ja nende purustava jõu tugevnemine.

Kapitalistliku tsükli kulgemise muutumine. 1929—1933. a. majanduskriis. Eriliiki depressioon. 1937—1938. a. kriis. Kapitalismi roiskumise ja arenemise ebaühtluse tugevnemine üldkriisi tingimuses.

6. Kapitalistliku maailmamajanduse süsteemi teine kriis ja Teine Maailmasõda. Saksa imperialismi majandusliku ja poliitilise arenemise iseärasused. Fašistide võimuhaaramine Saksamaal ja fašistliku diktatuuri kehtestamine.

Saksa fašismi võitlus maailma valitsemise ja rahvaste orjastamise eesmärgil kui Teise Maailmasõja põhjus. Sõjalis riikliku monopolistliku kapitali tugevnemine Saksamaal. Fašistlik demagogia plaanimajandusest. Fašistlikud meetodid okupeeritud maade röövimisel ja nende ressursside kasutamine. Jaapani imperialism ja selle iseärasused.

7. Hitlerliku Saksamaa ja Jaapani imperialismi vastu peetud Teise Maailmasõja fašismivastane vabastuslik iseloom. Sõjamajandus ja majanduse sõjaline reguleerimine USA-s ja Inglismaal. Monopolistliku kapitali osatähtsuse tugevnemine. NSV Liidu juhtiv osa sõjas fašistliku imperialismi vastu. Fašistliku Saksamaa ja Jaapani purustamine. Stalin Teise Maailmasõja tulemustest.

8. Muudatused kapitalistlike maade majanduses ja poliitikas pärast sõda. Monopolistlik kapital kui reaktsiooni ja vallutuspoliitika tugevnemise alus Euroopa ja Ameerika maades. Riiklik-monopolistlikud tendentsid USA-s ja Inglismaal pärast sõda. USA ja Inglismaa majanduslik ja poliitiline ekspansioon. Majandusliku kriisi küpsemine. Tööpuuduse kasv. Klassivastuolude teravnemine.

Tööliste «täieliku koormuse» võimalikkuse teooria kriitika kapitalistlikes maades pärast sõda.

9. Uut tüüpi demokraatia riikide tekkimine ja tugevnemine. Suurte majanduslike ümberkorralduste teostamine nendes maades — tööstuse, pankade ja transpordi natsionaliseerimine; agrarreform; mitmesuguste kaubanduslike ja põllumajanduslike koöperatsioonide vormide laialdane arenemine. Majanduse planeerimise algus.

10. Koloniaalmaade ja sõltuvate maade rahvaste rahvusliku vabadusvõitluse arenemine. Imperialismi leeri nõrgenemine. Rahvusvahelise reaktsiooni intriigide tugevnemine.

11. NSV Liidu rahvusvahelise osatähtsuse ja autorifeedi kasv. NSV Liidu juhtiv osa võitluses imperialistliku reaktsiooni vastu õiglase ja kestva rahu eest. NSV Liit — vabaduse ja rahvaste vahelise rahu kindel kants.

XIX teema. Kapitalismi ajajärgu majanduslikud õpetused.

1. Poliitilise ökonomia tekkimine. Merkantilism. Füsio-kratism. Kodanlik klassikaline poliitiline ökonomia. Marx'i ja Engels'i poolt teostatud pööre poliitilises ökonomias. Vulgaarne poliitiline ökonomia. Reaktsioonilised voolud saksa poliitilises ökonomias ja fašism. Kodanliku poliitilise ökonomia evolutsioon teistes maades. Praegusaegsete kodanlike teooriate — Kaynsi, Chays'i ja teiste — kriitika; leiboristide teooria. Revisjonism ja reformism.

2. Majandusteadusliku mõtte arenemise põhijooned Venemaal. Majandusteadusliku mõtte kõige silmapaistvamad esindajad Venemaal XVIII ja XIX sajandil.

3. Kapitalismieelsete formatsioonide ja kapitalismi marksistliku poliitilise ökonomia arendamine Lenini ja Stalini poolt. Lenini õpetus imperialismist. Stalin imperialismist ja kapitalismi üldkriisist.

VI J A G U

Sotsialistlik kord.

XX teema. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku periood.

1. Sotsialistliku revolutsiooni eritunnused. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku perioodi paratamatus. Töölisklassi diktaatuur.

2. Lenini ja Stalini õpetus sotsialismi võidust ühel maal. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon Venemaal. Ekspropriaatorite eksproprieerimine. Rahvamajanduse komandokõrgustike vallutamine. Sotsialistliku ühiskondlik-majandusliku elemendi tekkimine. Viis ühiskondlik-majandusliku formatsiooni elementi nõukogude majanduses. Sõjakommunism. Uus majanduspoliitika. Leninlik-stalinlik sotsialismi ülesehitamise plaan NSV Liidus.

3. NSV Liidu sotsialistlik industrialiseerimine. Vastuolu kõige eesrindlikuma valitsusvormi ja mahajäänud majanduse vahel. NSV

Liidu industrialiseerimine kui meie maa sotsialistliku arenemise seadus. Sotsialistliku industrialiseerimise erinevus kapitalistlikust industrialiseerimisest. NSV Liidu industrialiseerimise tempo. Ras- ketööstuse loomiseks vajalike vahendite allikad. NSV Liidu muu- tumine mahajäänud agraarmaast eesrindlikuks tööstusmaaks. Sotsialistliku industrialiseerimise tähtsus meie maa majandusliku sõltumatuse ja iseseisvuse kindlustamisel. Stalin nõukogulikust industrialiseerimise meetodist.

4. Küla sotsialistlik ümberkorraldamine. Leninlik-stalinlik kooperatiivne plaan. Kaubanduslik ühendus talurahvaga. Vastu- olu nõukogude võimu kahe aluse vahel ja kollektiviseerimise paratamatus. Talurahva masside suur pööre sotsialismi poole. Täielik kollektiviseerimine ja kulakluse kui klassi likvideerimine. NSV Liidu põllumajanduse kollektiviseerimine kui meie maa sotsialistliku arenemise seadus. Stalin kollektiviseerimise meetodist kui ülimal määral progressiivsest meetodist põlluma- janduse tootlike jõudude tõstmisel. Kolhoosikorra võit ja kindlus- tamine külas. Sovhooside osa kollektiviseerimise teostamisel ja kolhooside tugevdamisel. Kolhoosikorra tähtsus meie Kodumaa majandusliku ja sõjalise võimsuse tugevdamisel.

5. Sotsialistliku rahvamajanduse süsteemi võit. NSV Liidu siirdumine sotsialismi perioodi. Sotsialistliku ökonomika aluse rajamine. Sotsialismi — kommunismi esimese faasi ülesehitamine NSV Liidus. Stalinlik konstitutsioon. Sotsialistlik tööstus ja kol- hoosikord — NSV Liidu majandusliku ja sõjalise võimsuse alus.

XXI teema. Sotsialistlik rahvamajanduse süsteem ja selle majandus-seaduste iseloom.

1. Sotsialistliku rahvamajanduse süsteemi tähtsaimad erine- vused kapitalistlikust süsteemist. Töölisklassi diktatuur — sotsia- listliku korra eksisteerimise ja arenemise tingimus. NSV Liidu majanduslik alus. Inimese poolt inimese ekspluateerimise likvi- deerimine. Sotsialismi tootmissuhete täielik vastavus tootlike jõudude iseloomule. Rahvamajanduse plaanipärane juhtimine. Töö sotsialistlik iseloom. Sotsialistlik töö järgi tasumise printsiip. Sotsialistliku majandussüsteemi eelised kapitalistliku süsteemiga võrreldes. Nende eeliste realiseerumine sõja tingimustes.

2. Majandus-seaduste iseloom sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialismi majandusseadused kui tunnetatud objektiivse para- tamatuse väljendus. Majandusseaduste teadlik kasutamine ja

Exhib. univ. Tartu

rakendamine sotsialistliku ühiskonna poolt. Inimese ekspluateerimist teise inimese poolt, tootmise anarhia ja turustiihia valitsemist väljendavate majandusseaduste likvideerimine NSV Liidus.

Uued majandusseadused, mis on tekitatud sotsialistliku tootmisviisi poolt — sotsialistlik planeerimine, sotsialistlik töö järgi jaotamise printsiip, tootliku jõudude pidev kasv, töötajate materiaalse ja kultuurilise taseme pidev tõus ja teised.

Kaubalis-rahaliste suhete ja väärtuse seaduse ümberkujumine ja teadlik kasutamine sotsialistliku ühiskonna poolt.

3. Sotsialistliku riigi majanduslik osa. Poliitika ja ökonoomika sotsialistlikus ühiskonnas. Kommunistliku partei poliitika — nõukogude ühiskondliku korra eluline alus. Kommunistliku partei poolt juhitud nõukogude riik — sotsialistliku ühiskonna majandusliku arenemise põhiline suunav jõud. Majanduspoliitika teaduslik iseloom NSV Liidus. Sotsialistliku riigi majandusliku osa ja funktsiooni põhiline erinevus kodanliku riigi majanduslikust osast ja funktsioonidest. Sotsialistliku riigi arenemise faasid ja selle funktsioonid. Nõukogude riigi funktsioonid teises arenemisfaasis.

XXII teema. Sotsialistlik omand.

1. Tööriistade ja tootmisvahendite ühiskondlik omand sotsialismi tootmissuhete alusena. Sotsialistliku omandi tekkimise teed. Kapitali kui ekspluateerimise suhte hävitamine.

2. Sotsialistliku omandi kaks vormi. Riiklik omand (kogu rahva vara) ja kooperatiivne-kolhooslik omand. Järjekindlat sotsialistlikku tüüpi ettevõtted. Kolhoosid kui majanduse sotsialistlik vorm. Põllumajanduslik artell. Artelli ühiskondliku majapidamise tugevdamine kui kolhoosikorra alus. MTJ ja nende osa kolhoosikorra loomisel ja arendamisel.

3. Üksiktalupoegade ja käsitöölise väike eramajapidamine. Isiklik omand.

4. NSV Liidu klassiline struktuur. Riikliku omandi domineerimine ning juhtiv osa NSV Liidu rahvamajanduses. Sotsialistliku omandi tähtsus hästi funktsioneeriva sõjamajanduse loomisel. Sotsialistliku omandi puutumatus ja selle igakülgse kindlustamise ja kaitsmise vajadus. Sotsialistliku omandi tähtsus NSV Liidu rahvamajanduse taastamisel ja edasisel arendamisel.

XXIII teema. Sotsialismi materiaalne tootmisbaas.

1. Sotsialismi materiaalse tootmisbaasi põhijooned ja selle erinevus kapitalismi materiaalsest tootmisbaasist. NSV Liidu määratu suured loodusrikkused. NSV Liidu rahvastik ja selle kasvu tempo. Eesrindlik tehnika. Tehnika arenemise põhisuunad NSV Liidus. Masinate sotsialistliku kasutamise eelised. Tehnika arenemine kui tööliste ja kolhoosnike kultuurilise ja tehnilise taseme kasvu tegur. NSV Liidu rahvamajandusalade struktuur.

2. NSV Liidu sotsialistlik tööstus. NSV Liidu riikliku tööstuse struktuur ja organisatsioon. Kooperatiivne tööstus. Liidu alluvusega, liiduvabariiklik ja kohalik tööstus. Spetsialiseerumine ja koopereerumine tööstuses. Kombineerimine, standartiseerimine ja massiline tootmine. Voolusüsteemiline tootmine.

3. Sotsialistlik põllumajandus — kõige suurem ning mehhaniseeritum maailmas. Sotsialistlike ettevõtete vormid põllumajanduses — sovhoosid, kolhoosid ja MTJ.

Põllumajanduse põhiliste alade — teraviljakasvatuse, tehniliste kultuuride kasvatuse ja loomakasvatuse karakteristikad.

4. Sotsialistlik transport ja selle põhilligid.

5. Tootlike jõudude sotsialistlik paigutus ja selle osatähtsus maa kaitsevõime tugevdamisel. Tootlike jõudude paigutuse muutumine Suure Isamaasõja käigus.

6. Tööstuse, põllumajanduse ja transpordi areng uues viisaastakus.

XXIV teema. Rahvamajanduse sotsialistlik planeerimine. Väär- tuse seadus ja raha sotsialistlikus ühiskonnas.

1. Ühiskondlik omand, NSV Liidu rahvamajanduse plaanipärase juhtimise alus. Majanduse plaanipärase juhtimise paratamatus NSV Liidus. Sotsialistliku planeerimise kolm põhiülesannet. Planeerimise võimatus kapitalismi tingimuses.

2. Sotsialistliku planeerimise arenemine NSV Liidus. GOELRO plaan. Kontrollarvud. Esimene, teine ja kolmas stalinlik viisaastak. Rahvamajanduse plaanipärane juhtimine Isamaasõja ajal. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise ja taastamise plaan 1946—1950. a.

3. Sotsialistliku planeerimise põhiprintsiibid. Teadusliku ettenägemise osa planeerimisel. Võitlus plaani täitmise eest, otsustav lüli planeerimises. Plaan kui masside mobiliseerimise vahend.

Plaani täitmise kontroll kui planeerimise üks koostisosa. Arvestuse ja statistika osatähtsus.

4. Sotsialistliku planeerimise osatähtsus. Plaani-organid. Plaanide kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad. Rahvamajanduse plaanide süsteem. Bilansimeetod planeerimisel. NSV Liidu rahvamajanduse bilanss.

5. Kaubasuhete paratamatus sotsialismi tingimuses. Kaup sotsialistlikus majanduses, selle tarbimisväärtus ja väärtus. Väärtuse seadus ja selle ümberkujundamine NSV Liidus. Konkreetne ja abstraktne töö, individuaalne ja ühiskondlikult tarvilik töö, liht — ja liitto.

6. Väärtuse seadus ja nõukogude raha. Nõukogude raha põhiline erinevus kapitalistliku ühiskonna rahast. Nõukogude raha funktsioonid.

7. Nõukogude majanduse plaanipärane juhtimine ja väärtuse seaduse kasutamine. Kapitalistliku keskmise kasumi normi ja tootmishinna seaduste likvideerimine. Plaanipärane tööjaotus ja tootmisvahendite jaotus rahvamajandusalade vahel. Hindade plaanipärane kindlaksmääramine organiseeritud turul. Tarbimis- ja töönduslike kooperasiionide poolt kindlaks määratud hinnad riigi kontrolli all. Hindade stiihiline kõikumine organiseerimata turul. Majanduslikud meetodid nende (hindade) mõjustamiseks riigi poolt. Väärtuse seaduse kasutamine töö järgi tasumise sotsialistliku printsiibi ja isemajandamise teostamise vahendina.

XXV teema. Ühiskondliku töö sotsialistlik organisatsioon. Sotsialistlik jaotusprintsiip töö järgi.

1. Inimese poolt teise inimese ekspluateerimise hävitamine NSV Liidus. Kapitalistliku tööjõu, kui kauba kategooria puudumine. Tööpuuduse ja vaesuse likvideerimine külas. Oigus tööle ja töökohustus sotsialistlikus korras.

2. Tööprotsessi iseärasused sotsialismi tingimuses. Tarvilik ja lisatööaeg. Lisaproduct sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialistliku töö tootlikkuse kasvu tegurid. Töölise materiaalne huvi oma töö tulemuste suhtes. Töö NSV Liidus kui au, kuulsuse, vapruse ja kangelaslikkuse asi.

3. Sotsialistlik töökooperasiioon, selle põhiline erinevus kapitalistlikust kooperasiionist. Ainujuhtivus kui üks tähtsamatest sotsialistliku tootmise organiseerimise printsiipidest. Kõige valjema distsipliini paratamatus. Töö teaduslik organiseerimine.

Masside aktiivne kaasatõmbamine tootmisesse. Sotsialistlik võistlus ja selle kõrgeim vorm, stahhanovlik liikumine. Üleliiduline sotsialistlik võistlus ja stahhanovliku töö uued vormid sõja ajal ja sõja-järgses arenemises. Tootlike jõudude katkestamatu kasv — sotsialistliku majanduse seadus.

1. Jaotamine töö järgi sotsialismi majandus-seadusena. Tööpalk kui töö järgi tasumise sotsialistliku printsiibi teostamise vorm. Sotsialism ja võrdsus. Võitlus väikekodanliku võrdsustamise vastu. Tegurid, mis määravad tööpalga taseme NSV Liidus. Tasumine kvalifitseeritud töö eest. Progressiivne tükitöö. Premiaalne süsteem. Ülesanded tüki- ja premiaalse tasu täiustamise alal ja preemiade tähtsuse tõstmine tööpalgas uuel viisaastakul.

Töö organisatsioon põllumajanduslikus artellis. Brigaad ja lüli. Kolhoosniku tööpäev. Tulude jaotamine kolhoosides. Kolhoosnike täiendav töötasu põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise eest. Tööpäeva osa kindlustamine ja tõstmine kolhoosi tulude jaotamisel, individuaalse ja rühmalise tükitöö rakendamine, kolhoosnike töö täiendava tasu laialdane rakendamine uuel viisaastakul.

5. Töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme pidev kasv sotsialismi majandusseadusena. Tööpalga dünaamika NSV Liidus, selle kasv uuel viisaastakul. Jõukuse kasv kolhoosides.

XXVI teema. Isemajandamine, omahind, hind ja kasum sotsialistlikus ühiskonnas.

1. Isemajandamine kui sotsialistliku käitise plaanipärase juhtimise meetod. Isemajandamine ja väärtuse seaduse kasutamine.

2. Isemajandatava ettevõtte vahendite organisatsioon. Põhi- ja käibe vahendid. Toodangu väärtus ja omahind. Omahinna struktuur ja selle alandamise vahendid. Tootmiskulude süstemaatiline alandamine sotsialistliku tootmise seadusena. Omahinna alandamise ülesanded uuel viisaastakul.

3. Lisaproduct ja selle mitmesugused vormid. Hind ja kasum sotsialistlikus majanduses. Sotsialistlike ettevõtete rentaabelsus. Hinna koostiselemendid. Sotsialistlike ettevõtete kasum ja selle erinevus kapitalistliku majanduse kasumist. Isemajandamine ja kontroll rubla abil. Isemajandamise tugevdamise ja hinna ning kasumiosa tugevdamise tarvilikkus uuel viisaastakul.

4. Tootmiskulud ja ühiskondlikud tulud kolhoosis. Maa natsionaliseerimine ja absoluutse rendi hävitamine sotsialismi tingimuses. Diferentsiaalrendi ümberkujundamine. I ja II diferentsiaalrent, selle kujunemine ja omandamine. Akumulatsioon kolhoosides. Arvestuse osa kolhoosides. Kolhooside ühiskondliku majapidamise tugevdamise ja selle igakülgse arendamise tähtsus kolhooside ja kolhoosnike tulude kasvus.

XXVII teema. Nõukogude kaubandus ja turg NSV Liidus.

1. Sotsialistlik kaubandus ja selle tähtsus sotsialistlikus majanduses.

2. Nõukogude kaubanduse vormid: riiklik, kooperatiivne ja kolhooslik kaubandus. Riikliku ja kooperatiivse kaubanduse domineeriv koht. Organiseeritud ja organiseerimata turg. Hindade kujunemine ja hindade süsteem NSV Liidus. Kaubareservide loomine sotsialistliku riigi poolt valitsemiseks turu üle. Nõukogude kaubanduse kontroll rubla abil. Ringimiskulud NSV Liidus ja nende erinevus ringimiskuludest kapitalismi tingimuses. Muudatused nõukogude kaubanduses sõja tingimuses. Nõukogude kaubanduse ülesanded uuel viisaastakul. Kooperatiivse kaubanduse arendamine linnades ja asulates ja toiduainete ning laiatarbekaupade tootmise suurendamine kooperatiivsete ettevõtete poolt.

3. NSV Liidu väliskaubandus. NSV Liidu väliskaubanduse monopol ja selle suur tähtsus NSV Liidu sõltumatuse kindlustamisel. NSV Liidu väliskaubanduse organisatsioon. Ekspordi ja impordi struktuur. NSV Liidu kauba- ja maksebilanss.

XXVIII teema. NSV Liidu krediidi- ja finantssüsteem.

1. Krediit sotsialistlikus majanduses. Selle printsiipaalne erinevus kapitalistlikust krediidist. Sularahata arveldused ja nende organisatsioon. Kontrolli teostamine NSV Liidus tootmise ja kaupade ringimise ning sotsialistliku akumlatsiooni plaanide täitmise üle rubla abil krediitsüsteemi poolt. Riigipank ja selle tähtsus. Eripangad.

2. NSV Liidu riigieelarve, selle printsiipaalne erinevus kapitalistlike riikide eelarvetest. Riigieelarve kulude ja tulude põhilised liigid. Isamaasõjast põhjustatud muudatused eelarves. Rahvamasside aktiivne osavõtt NSV Liidu sõjalis-finantsilise võimsuse tugevdamisest.

Riigieelarve osa rahvamajanduse taastamise ja arendamise finantseerimisel uues viisaastakus.

3. Raha ringimine NSV Liidus ja selle reguleerimine. Nõukogude raha stabiilsuse kindlustamine. Nõukogude valuuta sõltumatus kapitalistlike maade valuutatest.

XXIX teema. Sotsialistlik taastootmine NSV Liidus.

1. Sotsialistliku laiendatud taastootmise olemus. Sotsialistlike tootmissuhete taastootmine. Ühiskondliku produkti taastootmine. Kapitalismi põhivastuolu hävitamine. Sotsialismi tootmissuhete täielik vastavus tootlikele jõududele. Sotsialistliku rahvamajanduse süsteemi kriisideta arenemine. Vastuolude iseloom sotsialismi tingimuses.

2. Sotsialistliku rahvamajanduse põhi- ja käibefondid. Sotsialistliku ühiskonna koguprodukt ja selle koostisosad. Tootmisvahendite asendamine. Rahvatulu, selle kasv ja jaotus. Akumulatsioonifond ja tarbimisfond. Reserve osa sotsialistliku laiendatud taastootmise kindlustamisel. Sotsialistlik akumulatsioon ja selle põhiline erinevus kapitalistlikust akumulatsioonist. Rahvatulu uuel viisaastakul.

Vastastikused suhted sotsialistliku tootmise mitmesuguste harude vahel. NSV Liidu rahvamajanduse proportsioonide põhiline muutumine sotsialistliku industrialiseerimise, põllumajanduse kollektiviseerimise ja kapitalistlike klasside likvideerimise tagajärjel. Tootmine ja ringimine sotsialistlikus rahvamajanduse süsteemis.

4. Kvalifitseeritud tööjõu laiendatud taastootmine. Sotsialistlik rahvastiku seadus.

5. Sotsialistliku taastootmise iseärasused Suure Isamaasõja tingimuses. Rahvamajanduse ümberkorraldamine sõja rööbastele. Rahvamajandusharude uued vastastikused suhted.

Meie tööstuse ümberbaseerimine maa idarajoonidesse. Võimuse tugevdatud kasutamine. Kaitsefondide kasutamise ratsionaliseerimine. Uus kapitaalehitus. Tootmise organiseerimise uued vormid. Täiendused tootmistehnikas.

Tööjõu taastootmise probleem sõja tingimuses. Tootlikkuse tõstmine. Üleliiduline sotsialistlik võistlus ja stahhaanovlik liikum.

mine sõja tingimusi. Võitlus isemajandamise tugevdamise, omahinna alandamise ja toodangu kvaliteedi tõstmise eest.

Taastootmine põllumajanduses sõja tingimusi. Sisemiste ressursside mobiliseerimine põllumajanduses rinde ja tagala vajaduste rahuldamiseks. Elava veojõu, masinate ja tööriistade ning tööjõu täielikum kasutamine. Külvipindade laiendamine. Uute põllumajanduslike kultuuride baaside loomine maa idarajoonides. Sotsialistlik võitlus viljakuse ja loomakasvatuse taseme tõstmise eest. Saksa okupatsioonist vabastatud rajoonide põllumajanduse taastamine.

Nõukogude rahva suur kangelastegu Isamaasõjas. Majanduslik võit vaenlase üle. Fašistlike röövvalutajate poolt tekitatud kaotused ja purustused NSV Liidu majanduses.

6. Sotsialistlik laiendatud taastootmine uuel viisaastakul 1946—1950. a. Rasketööstuse kiire tõus kõigi tööstusharude kiirendatud arenemise alusena. Sotsialistliku akumulatsiooni kasv. Ehitusprogramm. Töölise ja teenistujate arvu kasv. Kauba käibe kasv. Töötajate materiaalse heaolu parandamine.

7. Laiendatud sotsialistlik taastootmine ja NSV Liidu põhiline majanduslik ülesanne.

XXX teema. Sotsialismilt kommunismile.

1. Kommunismi kaks faasi. Kommunismi ülesehitamise võimalikkus ühel maal. Kommunismi kõrgemaks faasiks vajaliku tootlike jõudude taseme saavutamise teed. Partei XVIII kongress NSV Liidu põhilisest majanduslikust ülesandest. Selle ülesande lahendamise tähtsus kommunismile üleminekul. Stalin 1946. a. 9. veebr. kõnes püstitatud ülesanded.

2. Produktide külluse loomise teed. Uus kapitaalehitus, tehnika kasv, töötajate kvalifikatsiooni kasv, tootlikkuse kasv.

3. Linna ja küla, tööliklassi ja kolhoosliku talurahva erinevuste edasise kõrvaldamise teed NSV Liidus. Ülesanded sotsialistliku omandi tugevdamise ja arendamise alal.

4. Füüsilise ja vaimse töö vastandlikkuse edasise likvideerimise teed. Ajalooline ülesanne, tõsta tööliklassi kultuurilis-tehniline tase insener-tehnilise töö tasemele. Stahhanovliku liikumise tähtsus. Töötajate kommunistlik kasvatamine.

5. Nõukogude riigi juhtiv osa sotsialismilt kommunismile üleminekul. Nõukogude riigi edasise igakülgse tugevdamise vajadus. Riigi püsimine kommunismi teises faasis kapitalistliku ümbruse tingimuses.

XXXI teema. Lenin ja Stalin — sotsialismi poliitilise ökonomia loojad.

1. Marx ja Engels sotsialismist ja kommunismist. Lenin ja Stalin — sotsialismi poliitilise ökonomia loojad.

2. Leninlik teooria sotsialismi ehitamise võimalikkusest ühel maal. Lenin nõukogude võimust kui tööliklassi diktatuuri riigivormi ja demokraatia kõrgemast tüübist. Tööliklassi diktatuuri majanduslik külg. Lenini plaan sotsialistlikule ülesehitustööle asumiseks ja sotsialistliku majapidamise meetodide küsimuste väljatöötamine. Lenin «uuest majanduspoliitikast» kui sotsialismi ülesehitamise teest. Lenin kaubanduse ja raha osast ülemineku-perioodis. Lenin isemajandamisest. Leninlik kooperatiivne plaan. Lenin kommunismi madalamast faasist kõrgemasse faasi üleminekust.

3. Stalini poolt Lenini teooria edasiarendamine sotsialismi ehitamise võimalikkusest ühel maal. Stalin nõukogude riigi majanduslik — organisaatorlikest funktsioonidest.

4. Maa sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise teooria väljatöötamine Stalini poolt. Stalin ekspluataatorlike klasside likvideerimise teedest.

5. Sotsialismi poliitilise ökonomia küsimuste edasine arendamine sms. Stalini poolt; planeerimise paratamatusest ja ülesannetest, sotsialismi juhtivast printsibist, materiaalse huvi tähtsusest, sotsialistlikust võistlusest ja selle kõrgemast vormist — stahhanovlikust liikumisest.

6. Väärtuse seaduse ümberkujundanud toime avastamine Stalini poolt NSV Liidu. Stalin rahast, nõukogude kaubandusest, isemajandamisest kui rahvamajanduse plaanilise juhtimise instrumentidest ja meetoditest.

7. Stalini õpetus kommunismi täieliku ülesehitamise võimalikkusest kapitalistliku ümbruse tingimustes. Kommunismi kõrgemale faasile ülemineku programmi väljatöötamine. NSV Liidu põhimine majanduslik ülesanne. Stalin riigi osast kommunismi perioodis. Stalin majanduse ümberkorraldamisest sõja aja vajaduste kohaselt ja organisaatorlikust tööst tagalas Suure Isamaasõja tingimuses ning NSV Liidu rahvamajanduse sõjajärgse tõusu perspektiividest.

Poliitilise ökonoomia kursuse

PLAAN

(140-tunnilise programmi alusel)

Teema nimetus	Tundide arv	
	Loenguid	Seminare
1. Poliitilise ökonoomia aine	2	—
2. Ürgkogukondlik kord	2	—
3. Orjanduslik kord	2	—
4. Feodaalne kord	2	—
5. Kapitalistliku tootmisviisi ettevalmistamine	4	—
6. Kaubatootmine	4	6
7. Raha	2	—
8. Kapital ja lisaväärtus	4	4
9. Tööpalk ja tööpäev	2	—
10. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine	4	4
11. Kapitali ringkäik ja käive	2	—
12. Kasum ja tootmishind	4	—
13. Kaubanduskapital ja kaubanduslik kasum	2	—
14. Laenukapital ja krediit	2	—
15. Maarent ja kapitalismi arenemine põllumajanduses	4	—
16. Kapitalistlik taastootmine ja majanduskriisid	4	4
17. Imperialismi viis põhitunnust	6	6
18. Imperialismi ajalooline koht. Kapitali üldkriis	4	—
19. Kapitalismi ajajärgu majanduslikud õpetused	4	—
20. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku periood	4	—
21. Sotsialistlik rahvamajanduse süsteem ja selle majandusseaduste iseloom	2	4
22. Sotsialistlik omand	2	—
23. Sotsialismi materiaalne tootmisbaas	2	—
24. Rahvamajanduse sotsialistlik planeerimine. Väärtuse seadus ja raha sotsialistlikus ühiskonnas	4	4

Teema nimetus	Tundide arv	
	Loenguid	Seminare
25. Ühiskondliku töö sotsialistlik organi- satsioon. Sotsialistlik jaotusprintsip töö järgi	4	4
26. Isemajandamine, omahind, hind ja kasum sotsialistlikus ühiskonnas	4	4
27. Nõukogude kaubandus ja turg NSV Liidus	2	—
28. NSV Liidu krediidi- ja finantssüsteem	2	—
29. Sotsialistlik taastootmine NSV Liidus	6	4
30. Sotsialismilt kommunismile	2	—
31. Lenin ja Stalin — sotsialismi poliitilise ökonoomia loojad	2	—
K o k k u . . .	96	44

KIRJANDUS

kõrgemate tehniliste, pedagoogiliste, põllumajanduslike ja kunsti-
teaduslike õppeasutiste ning riiklike ülikoolide poliitilise ökonoo-
mia programmi juurde.

I teema. Poliitilise ökonoomia aine.

F. Engels, Anti-Dühring, II osa, I peatükk. K. Marx ja F.
Engels, Teosed, XIV k.

V. I. Lenin, Retsensioon Bogdanovi raamatu «Majandustea-
duse lühikursus» üle. Teosed, II k.

I. V. Stalin. Dialektilisest ja ajaloolisest materialismist. Leni-
nismi küsimusi, XI tr.

I jagu.

II teema. Ürgkogukondlik kord.

F. Engels: Töö osa ahvi inimeseks kujunemisel. K. Marx ja
F. Engels, Teosed, XIV k.

F. Engels. Perekonna, riigi ja eraomandi tekkimine, pt. I ja
XI. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XVI k.

I. V. Stalin. Dialektilisest ja ajaloolisest materialismist. Leni-
nismi küsimusi, XI tr.

II jagu.

III teema. Orjanduslik kord.

F. Engels. Perekonna, riigi ja eraomandi tekkimine, IX peatükk, K. Marx ja Engels, Teosed, XVI k., I osa

F. Engels. Anti-Dürring, II osa, IV peatükk. Karl Marx ja F. Engels, Teosed, XIV k.

V. I. Lenin. Riigist, Teosed, XXIV k.

III jagu.

IV teema. Feodaalne kord.

K. Marx, Kapital, III k., X -XII peatükk, § 2—4.

F. Engels. Feodalismi laostumisest ja kodanluse arenemisest. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XVI k., I osa.

V. I. Lenin. Kapitalismi arenemine Venemaal, III pt. § 1—3, Teosed, III k.

IV jagu.

V teema. Kapitalistliku tootmisviisi ettevalmistamine.

K. Marx, Kapital, I k., XXIV pt., § 1—6.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, V—VI pt. Teosed, III k.

V. I. Lenin, Pärissorjuse langemise 50. aastapäev, Teosed, XV k.

I. V. Stalin, ÜK(b)P Ajalugu. Lühikursus, I pt., § 1.

VI teema. Kaubatootmine.

K. Marx, Kapital, I k., I pt.

V. I. Lenin, Karl Marx, Teosed, XVIII k., lk. 15—17.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, I pt. § 1—3, II pt. § 13, Teosed, III k.

VII teema. Raha.

K. Marx, Kapital, I k., III pt.

VIII teema. Kapital ja lisaväärtus.

K. Marx, Kapital I k. IV pt. § 3, 5—6 pt., VIII pt., § 1 ja 2 X pt., XIII pt., § 1—4.

V. I. Lenin, Karl Marx, Teosed, XVIII k. lk. 17—19.

V. I. Lenin, Töölise teenistus ja kapitalistide kasumid Venemaal, Teosed, XVI k.

V. I. Lenin, «Teaduslik» higi väljapressimise süsteem, Teosed, XXI k.

IX teema. Tööpalk ja tööpäev.

K. Marx, Kapital I k., XVIII, XVII ja XIX pt.

K. Marx, Kapital I k., VIII pt., § 4—7.

V. I. Lenin, Tööpäev Moskva kubermangu vabrikuis, Teosed, XVI k.

V. I. Lenin, Streigivõitlus ja tööpalk. Teosed, XVI k.

X teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine.

K. Marx, Kapital, I k., XXI ja XXIII, § 1 ja 4, XXIV pt. § 7.

V. I. Lenin, Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas. Teosed, XVI k.

XI teema. Kapitali ringkäik ja käive.

K. Marx, Kapital, II k. I, IV, VIII pt., § 1.

XII teema. Kasum ja tootmishind.

K. Marx, Kapital, III k., I, VIII ja IX pt.

F. Engels. Väärtuse seadus ja kasuminorm. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XVI k. II osa, ehk eraldi valimik — F. Engels, «Marx'i Kapitalist».

XIII teema. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum.

K. Marx, Kapital III k., pt. XVI ja XVII.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal. Teosed, III k., pt. V § 6 ja 9.

XIV teema. Laenukapital ja krediit.

K. Marx, Kapital, III k., XXXVIII ja XXXXV pt.

XV teema. Maarent ja kapitalismi arenemine põllumajanduses.

K. Marx, Kapital, III k., XXXVIII ja XIV pt.

V. I. Lenin, Sotsiaaldemokraatia agraarprogramm esimeses vene revolutsioonis 1905 — 1907. a. Teosed XI k., I ja III pt.

V. I. Lenin, Agraarküsimus ja «Marx'i kriitikud», I ja II pt. Teosed, IV k.

I. V. Stalin, NSV Liidu agraripoliitika küsimustest, III ja IV pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

XVI teema. **Kapitalistlik taastootmine ja majanduskriisid.**

K. Marx, Kapital, II k., XX pt., § 1,2 ja 3, XXI pt. § 3 (Esimene number).

V. I. Lenin. Kapitalismi arenemine Venemaal, I pt., Teosed, III k.

V. I. Lenin, Kriisi õppetunnid, Teosed, VI k.

I. V. Stalin, Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XVI kongressil, I osa, § 1 ja 2. Leninismi küsimusi, X tr.

V j a g u.

KAPITALISMI ARENEMISE MONOPOLISTLIK STAADIUM. KAPITALISTLIKU TOOTMISVIISI LANGUS.

XVII teema. **Imperialismi viis põhitunnust.**

V. I. Lenin. Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, I — VI pt. Teosed, XIX k.

V. I. Lenin, Materjalid partei programmi ümbertöötamiseks, Teosed, XX k.

V. I. Lenin, Aruanne partei programmist partei VIII kongressil, 19. märtsil 1919. a. Teosed, XXIV k.

I. V. Stalin, Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsel koosolekul 9. veebr. 1946. a., Gospolitisdat 1946.

I. V. Stalin. Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr., Gospolitisdat 1946. a.

XVIII teema. **Imperialismi ajalooline koht. Kapitalismi üldkriis.**

V. I. Lenin. Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, VII — X pt. Teosed XIX k.

V. I. Lenin. Euroopa ühendriikide loosungist. Teosed, XVIII k.

I. V. Stalin. Leninismi alustest, I, III ja VII pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Veelkord sotsialaaldemokraatlikust kallakust meie parteis. Lenin ja Stalin, Valimik materjale ÜK(b)P ajaloo uurimiseks III k., lk. 154 — 169, 175 — 201.

Ivanovi kiri ja sms. Stalini vastus.

I. V. Stalin. Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XV kongressil I jagu. Lenin ja Stalin, valimik materjale ÜK(b)P ajaloo uurimiseks, III k.

I. V. Stalin. Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XVI kongressil I jagu. Sealsamas.

I. V. Stalin. Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVII kongressil, I jagu. Sealsamas.

I. V. Stalin. Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVIII kongressil, I jagu, Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr.

I. V. Stalin. Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelisel koosolekul 9. veebr. 1946. a.

XIX teema. Kapitalismiajajärgu majanduslikud õpetused.

K. Marx. Poliitilise ökonomia kriitikast. I pt., § A, «Kauba analüüsi ajaloo» K. Marx ja F. Engels, Teosed, XII k., I osa.

F. Engels. Anti-Dühring, II osa, X pt. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XIV pt.

V. I. Lenin. Majandusliku romantismi iseloomustuseks. I pt., § 11, Teosed, II k.

I. V. Stalin. Leninismi alused, I — IV pt. Leninismi küsimusi, X või XI tr.

VI jagu.

SOTSIALISTLIK KORD.

XX teema. Kapitalismist sotsialismile ülemineku periood.

K. Marx. Gotha programmi kriitika, I pt. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XV k.

V. I. Lenin. Riik ja revolutsioon, V pt., Teosed, XXI k. V pt.

V. I. Lenin. Teesid nõukogude võimu järjekordsetest ülesannetest. Teosed, XXII k., lk. 499—501.

V. I. Lenin. Toitlusmaksust. Teosed, XXVI k.

V. I. Lenin. Pigem vähem, aga paremini. Teosed, XXVII k.

I. V. Stalin, Leninismi küsimusi, IV VI ja VII pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Parempoolsest kallakust ÜK(b) Parteis. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Suure murrangu aasta. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin NSV Liidu Konstitutsiooni projektist, II pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 24 aastapäev, raamatus: I. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr.

XXI teema. Sotsialistlik rahvamajanduse süsteem ja selle majandusseaduste iseloom.

F. Engels, Anti-Dühring, III osa, III pt. K. Marx ja F. Engels, Teosed, XIV k., lk. 290—303.

V. I. Lenin, Majanduselu ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Teosed, XXIV k.

I. V. Stalin. Leninismi alustest, IV jagu. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XVI kongressil, II jagu, § 8. Lenin ja Stalin, Valimik materjale ÜK(b)P ajaloo uurimiseks, III k.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVIII kongressil, III jagu, § 1. Leninismi küsimusi, XI tr.

XXII teema. Sotsialistlik omand.

V. I. Lenin, Kooperatsioonist, Teosed, XXVII k.

I. V. Stalin, Esimese viisaastaku tulemused, VII pt. Leninismi küsimusi, XVI tr.

I. V. Stalin, NSV Liidu Konstitutsiooni projektist. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVII kongressile, II jagu, § 1. Leninismi küsimusi, XI tr.

NSV Liidu Konstitutsioon.

Kaitsevahenditest kolhooside ühiskondlike maade ärajagamise vastu ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 27. maist 1939. a.

Vahenditest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks kolhoosides. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 19. sept. 1946. a.

Põllumajanduse tõstmise vahenditest sõjajärgses perioodis. ÜK(b)P Keskkomitee Pleenumi otsus sms. Andrejevi aruande põhjal.

XXIII teema. Sotsialismi materiaalne tootmisbaas.

V. I. Lenin, Teesid aruandele RKP taktikast Kommunistliku Internatsionaali III kongressil, IX jagu. Teosed, XXVI k.

I. V. Stalin, Maa industrialiseerimisest ja parempoolsest kalla-

kust ÜK(b) Parteis., I pt. Lenin ja Stalin, Teoste kogu ÜK(b)P ajaloo uurimiseks.

I. V. Stalin, Kõne Kremli lossis Punaarmee Akadeemia lõpetajaile. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVIII kongressile, II jagu. Leninismi küsimusi, XI tr., lk. 575 kuni 592.

I. V. Stalin, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 26 aastapäev, Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr.

I. V. Stalin, Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonnas valimiseelsel koosolekul 9. veebr. 1946.

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. a.

XXIV teema. Rahvamajanduse sotsialistlik planeerimine.

Väärtuse seadus ja raha sotsialistlikus ühiskonnas.

V. I. Lenin, Aruanne RKN tegevusest Ülevenemaalisel Nõukogude Kongressile, Teosed, XXVI k.

V. I. Lenin, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, XXVI k.

V. I. Lenin, Kulla tähtsusest nüüd ja pärast sotsialismi täieliku võitu. Teosed, XXVII k.

I. V. Stalin, Vestlus inglise kirjaniku H. D. Wells'iga. Leninismi küsimusi, X tr.

I. V. Stalin, Lõppsõna Keskkomitee poliitilisele aruandele ÜK(b)P XIV kongressil. Lenin ja Stalin. Teoste kogu ÜK(b)P ajaloo uurimiseks, III k.

I. V. Stalin, Esimese viisaastaku tulemused. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVII kongressile, teine jagu, § 4. Leninismi küsimusi, XI tr.

ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioon NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmandast viie aasta plaanist.

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. a.

XXV teema. Ühiskondliku töö sotsialistlik organisatsioon.

Sotsialistlik jaotusprintsip töö järgi.

V. I. Lenin, Kuidas organiseerida võistlust. Teosed, XXII k.

V. I. Lenin, Kauakestnud ühiskondliku majandusliku korra purustamisest ja uue loomisest. Teosed, XXVI k.

I. V. Stalin, Võistlus ja masside töövaimustuse tõus. Eessõna E. Mikulina raamatule «Masside võistlus». Koguteos, V. I. Lenin

ja I. V. Stalin, Sotsialistlikust võistlusest. Gospolitisdad, 1941 või koguteos «Lenin ja Stalin tööst», Profisdad. 1940.

I. V. Stalin. Uus olukord — uued majandusliku ülesehitustöö ülesanded. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Kõne esimesel Üleliidulisel stahhanovlaste nõupidamisel. Leninismi küsimusi, XI tr.

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. a.

Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikiri.

XXVI teema. **Isemajandamine, omahind, hind ja kasum sotsialistlikus ühiskonnas.**

I. V. Stalin, Suure murrangu aasta. Leninismi küsimusi XI tr.

I. V. Stalin. Uus olukord — uued majandusliku ülesehitustöö ülesanded, VI jagu. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Esimese viisaastaku tulemused, IV pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

ÜK(b)P XVIII Üleliidulise konverentsi resolutsioon parteiliste organisatsioonide ülesannetest tööstuse ja transpordi alal.

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. a.

Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikiri.

XXVII teema. **Nõukogude kaubandus ja turg NSV Liidus.**

V. I. Lenin, Väliskaubanduse monopolist. Teosed, XXVII k.

V. I. Lenin, Kulla tähtsusest nüüd ja pärast sotsialismi täieliku võitu. Teosed, XXVII k.

I. V. Stalin, Esimese viisaastaku tulemusi, VI pt. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Tööst külas, punkt I, Kolhoosi-kaubandusest. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVIII kongressile, II jagu, § 4. Leninismi küsimusi, XI tr.

XXVIII teema. **NSV Liidu krediidi- ja finantssüsteem.**

V. I. Lenin, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, pt. «pankade natsionaliseerimine». Teosed, XXI k. lk. 64—168.

I. V. Stalin, Lõppsõna ÜK(b)P Keskkomitee poliitilisele aruandele partei XIV kongressil. Lenin ja Stalin. Teoste kogu ÜK(b)P ajaloo uurimiseks, III k. lk. 33—37.

NSV Liidu Ülemnõukogu teisel istungjärgul vastu võetud seadus 1946. a. eelarvest.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 1947. a. eelarve seadus.

XXIX teema. Sotsialistlik taastootmine NSV Liidus.

I. V. Stalin. NSV Liidu agraripoliitika küsimustest, I pt., Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVII kongressile, II jagu. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tegevusest partei XVIII kongressile, II jagu. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsel koosolekul 9. veebr. 1946. a.

I. V. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr.

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse arendamise ja taastamise viie aast plaanist 1946—1950. a.

Vahenditest põllumajanduse tõstmiseks sõjajärgses perioodis. ÜK(b)P Keskkomitee pleenumi otsus sms. Andrejevi aruande põhjal. 1947.

XXX teema. Sotsialismilt kommunismile.

K. Marx, Gotha programmi kriitika, I peatükk, § 3, Teosed, XVI k.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V pt., Teosed, XXI k.

I. V. Stalin, Aruanne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVII kongressile, III jagu, § 1. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Aruanne ÜK(b)P XVIII kongressil, III jagu. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, NSV Liidu Konstitutsiooni projektist. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonnas valijate valimiseelsel koosolekul 9. veebr. 1946. a.

XXXI teema. Lenin ja Stalin — sotsialismi poliitilise ökonomia loojad.

F. Engels, Sotsialismi arenemine utopiast teaduseks, III pt.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V pt., Teosed, XXI k.

V. I. Lenin, Lühike elu ja tegevuse ülevaade, Marxi-Engelsi-Lenini instituut ÜK(b)P Keskkomitee juures. 1946.

I. V. Stalin, Vestlus esimese ameerika tööliste delegatsiooniga. Leninismi küsimusi, Lk. 169—173, X tr.

I. V. Stalin, Sotsiaaldemokraatlikust kallakust meie parteis. Lenin ja Stalin. Teoste kogu ÜK(b)P ajaloo uurimiseks, III k.

I. V. Stalin, Aruanne partei XVIII kongressil, III jagu, § 4. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin, NSV Liidu agraarpoliitika küsimustest. Leninismi küsimusi, XI tr.

I. V. Stalin. Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, V tr.

I. V. Stalin, Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsetel koosolekul 9. veebr. 1946. a.

I. V. Stalin, Lühike biograafia. II tr. Marxi-Engelsi-Lenini instituut ÜK(b)P Keskkomitee juures 1947.

Koostajad:

prof. N. V. Ostrovitjanov,
Dots. V. I. Somov,
S. V. Juferov.

Vastutav toimetaja: N. S. Ševtsov.

A-17780

Väljaandja Tartu Riikliku Ülikooli kaugõppeosakond

Vastutav toimeaja R. Antons.

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00463040 8

На эстонском языке.

Министерство Высшего Образования ССР. Программа по политической экономии для технических, педагогических, сельскохозяйственных, искусствоведческих высших учебных заведений и государственных университетов.

Hind 1.50 rbl.

„Tartu Kommunist“ Tartus, I 48 181 1000 MB 01278.

1

48 403